

Електронне наукове фахове видання "Державне управління: удосконалення та розвиток" включено до переліку наукових фахових видань України з питань державного управління (Наказ Міністерства освіти і науки України від 22.12.2016 № 1604)

Дніпровський державний
агарно-економічний
університет

Державне управління: удосконалення та розвиток № 9, 2017

УДК 351.327

B. V. Druk,

к. держ. упр., докторант кафедри інформаційної політики та електронного урядування
Національної академії державного управління при Президентові України, м. Київ

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНІЦІАТИВИ "СХІДНЕ ПАРТНЕРСТВО" У ЗДІЙСНЕННІ ЄВРО ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПОЛІТИК

V. V. Druk,

PhD in Public Administration, doctoral student of the Dept. of Information Policy and Electronic Governance,
National Academy of Public Administration under the President of Ukraine, Kyiv

PROBLEMATIC ASPECTS OF REALIZATION EASTERN PARTNERSHIP IN THE IMPLEMENTATION OF EURO INTEGRATION POLICIES

У статті вивчено актуальну проблему реалізації проекту «Східне партнерство» як виміру Європейської політики сусідства, наголошується на важливості Європейської політики сусідства та східного партнерства для України, які відіграли надзвичайно важливу роль в контексті її конфлікту з Росією, досліджено основні напрями реформ в Європейській політиці сусідства, підкреслюється необхідність якісної підготовки державних службовців у сфері європейської інтеграції, розглядаються проблемні аспекти реалізації ініціативи «східне партнерство» у здійсненні євро інтеграційних політик. Стратегія Європейської політики сусідства розглядається як новий напрям світової співпраці, орієнтований на забезпечення миру та стабільності, дружніх стосунків між сусідніми державами.

The Eastern Partnership is researched as a large-scale project and a regional initiative of the European Union, the expanding and strengthening European integration, the importance of the European Neighborhood Policy and Eastern Partnership for Ukraine, which played an extremely important role in the context of its conflict with Russia was emphasized; main directions of reforms in European Neighbourhood Policy were explored. The problematic aspects of realization of Eastern Partnership and the implementation of euro integration policies were considered. The European Neighborhood Policy Strategy is seen as a new direction for world cooperation aimed at ensuring peace and stability, friendly relations between neighboring countries.

Ключові слова: Європейський Союз, Європейська політика сусідства, східне партнерство, Угода про асоціацію, поглиблена і всеосяжна зона вільної торгівлі.

Keywords: European Union, European Neighbourhood Policy, the easrern partnership, Association Agreement, Deep and Comprehensive Free Trade Area.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Стратегія Європейської політики сусідства, яка виникла у 2004 році, стала ще одним вдалим проектом ЄС, і хоча метою її є забезпечення миру та стабільності на південь і схід від ЄС, зацікавленість ЄС в реалізації даної стратегії є очевидною. Слушною є думка про те, що “надання статусу сусіда і європейським, і неєвропейським країнам, універсальне і навіть довільне тлумачення цього статусу незалежно від географічного розташування країни-сусіда, утримування східноєвропейських країн в інтеграційних питаннях … вимагає переходу ЄС до нового формату відносин з усіма прикордонними державами” [2, с.291].

Актуальність теми зумовлюється на перший погляд недостатнім рівнем організації українською стороною процесу європейської інтеграції України. Виникає думка про те, що тривалі зміни всередині країн існують через неможливість проведення країною реформ, однак така теорія висувається іноземною країною – агресором для створення негативного іміджу України на міжнародній арені. Розуміння загальнотеоретичних аспектів європейської інтеграції, та процесів щодо реалізації завдань східного партнерства, а також аналіз їх проходження в інших країнах дає змогу зробити висновок про надзвичайну складність та тривалість у часі інтеграційних трансформацій, а в контексті необхідності якісної підготовки державних службовців у сфері європейської інтеграції це питання сьогодні є надзвичайно актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика даного дослідження постійно перебуває в центрі уваги як науковців, практиків, засобів масової інформації, так і світової спільноти загалом, а тому її не оминули в своїх дослідженнях впливове видання The Economist[5], польські дослідники Д. Мільчарек, О. Бабурська [3], навіть уряди різних держав не приховують свого занепокоєння ефективністю європейської політики сусідства[6].

Формулювання цілей статті (постановка завдання) Метою статті слід визначити вивчення актуальної проблеми реалізації проекту «Східне партнерство», наголосити на важливості Європейської політики сусідства та східного партнерства для України, а також виявити проблемні аспекти реалізації ініціативи «східне партнерство» у здійсненні європейських політик.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. “Європейська політика сусідства (англ. European Neighbourhood Policy) — нова політика Європейського Союзу; має на меті створити на південь і схід від нових кордонів розширеного Європейського Союзу зону стабільності миру і добробуту шляхом налагодження тісніх довготривалих відносин з сусідніми країнами”[1], та охоплює такі країни як: Алжир, Азербайджан, Білорусь, Вірменія, Грузія, Стіпет, Ізраїль, Йорданія, Ліван, Лівія, Молдова, Марокко, Сирія, Туніс, Україна, а також Палестинська автономія, тощо Така ініціатива щодо створення дружніх стосунків із сусідніми державами, міжнародних політичних та культурних зв’язків є надзвичайно позитивною в контексті необхідності реагування на сучасні виклики та загрози.

Російська Федерація, в цьому контексті також є “сусідом” ЄС, одинак сучасний російський неоімперіалізм ніяк не поєднується з демократичними принципами ЄС. І хоча взаємовигідна співпраця між ЄС є не лише очевидною, а й неминучою, на даному етапі є вкрай помітною демонстрація з боку Росії відсутності зацікавленості з цього питання. А прояви Російської Федерації продемонструвати свою незалежність від ринків ЄС виглядають швидше як “демонстрація власної могутності”, ніж продумана і виважена політика.

Вартими уваги є пропозиції польських дослідників Д.Мільчарека та О.Бабурської, які передбачають “тісншу співпрацю країн, що першими рішуче засудили російську агресію проти України й почали надавати нашій державі як дипломатичну, так і матеріальну допомогу – Литва, Польща, Швеція, Латвія” [3, с. 6].

Логічним продовженням Європейської політики сусідства стала програма “Східного партнерства”, особливістю якої є “принцип умовності й диверсифікації, що означає ступінь залучення і надання допомоги ЄС залежно від ситуації у відповідній країні та її зусиль з адаптації стандартів ЄС. Водночас, кожна країна може оцінюватись окремо, що особливо сприяливо для України, яка досягла найбільшого рівня співробітництва та інтеграції з ЄС” [2, с.298].

З метою реалізації своїх завдань ініціатива «Східне партнерство» передбачає: укладення поглиблених зон вільної торгівлі, подальше спрощення візового режиму та поступовий рух до його лібералізації, підтримку процесу адаптації законодавства та зміцнення інституційної здатності країн-партнерів, сприяння регіональному розвитку на основі політики регіонального вимірювання ЄС, створення інтегрованої системи управління кордонами, співпрацю у сфері енергетичної безпеки[4].

Авторитетне видання The Economist досліджуючи проблематику східного партнерства наголошує, що маючи потужні інструменти, включаючи торгівлю, допомогу та політичні реформи “ЄС зіткнувся з кільцем вогню на його східному та південному флангах. Більше 3000 людей загинуло в боях України цього року. Там, а також у Грузії та Молдові, двох інших п’яти східних країн ЄПС, російські війська присутні проти всіх законних урядів” [5].

Враховуючи всі можливі ризики, доречною є думка про те, що "політика сусідства Євросоюзу і програма Східного партнерства, які не дають пострадянським державам надій на повноправне членство в ЄС, що особливо підкреслюють Д.Мільчарек і О.Бабурська, схиляють їх до пошуку виходу, по суті, з Європи". Якщо ситуація відбувається за багато часу, то наявні проблеми України будуть виникати все тривожнішими формами (див. "Розмежування" від 22 липня 2013 р.)

Цікаво, що у ініціативи "Східне партнерство" є багато критиків в українському суспільстві, згідно опитуванням українських експертів, політиків, журналістів, держслужбовців та громадських діячів, проведеного Інститутом світової політики у рамках масштабного проекту чеської Асоціації з міжнародних питань (АМО), кожен п'ятий український респондент частково вважає Східне партнерство геополітичним інструментом ЄС, спрямованим проти інтересів Росії, а "скептичне ставлення українців пояснюється, з одного боку, побоюваннями, що ініціатива стане замінником перспективи членства в ЄС, а з іншого, сумнівами у його життєздатності та ефективності, вважаючи на невизначеність кінцевої мети, а також суттєві відмінності позицій країн-учасниць щодо співпраці з Євросоюзом" [17].

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Стратегія Європейської політики сусідства започаткувала у 2004 році новий напрям світової співпраці, орієнтований на забезпечення миру та стабільності, дружніх стосунків між сусідніми державами, продовженням такої політики стала ініціатива "східне партнерство", яка для України відіграла надзвичайно важливу роль в контексті її конфлікту з Росією. І хоча метою ініціативи "східне партнерство" стало створення на південньому сході від нових кордонів розширеного Європейського Союзу зони стабільності мир і доброту, намагання ЄС побудувати "дружнє кільце" на практиці фактично переросло у створення "кільця вогню" на його східному та південному напрямках. Окрім того надання статусу сусіда і європейським, і неєвропейським країнам, а також довільне тлумачення цього статусу незалежно від географічного розташування країни-сусіда може привести до виникнення нових непорозумінь. Невзажаючи на декларацію дружніх стосунків із сусідніми державами, місцевими політичними та культурними зв'язків, на практиці держави відстоюють власні інтереси, а тому утворення ефективних механізмів безпеки залишилось в перспективі з огляду на сучасні виклики, а тому потрібними є подальші дослідження у даному напрямку.

Література.

References.

Стаття надійшла до редакції 07.09.2017 р.

Вгопу